

SD 7-6-1997

Langelier: al vijf eeuwen horecabloed

Het oudste bedrijf in één familiehand van Oost-Gelderland is ongetwijfeld hotel Langelier in Hengelo. Tot dusver werd steeds 1600 als jaar van de stichting van de herberg aangehouden. Maar volgens genealoog Jack ter Haar uit Nijbroek bij Apeldoorn kan rustig worden uitgegaan van een vijf eeuwen oude familietraditie.

Met Jan Langelier, geboren rond 1590, begon tot dusver de langerij van herbergiers. Maar ook honderd jaar eerder was de familie al actief in Hengelo, zo ontdekte de 69-jarige Ter Haar, wiens grootmoeder Heintje een Langelier was. Na de opvolgers respectievelijk Arent, Jan, Abram, Herman, Garrit en Jacob komen we op meerdere takken. Hotelhouder Carel trouwde in 1844 met H.J. Brethouwer uit Aalten, zijn broer Hendrik met haar zus Alida Brethouwer en broer Gerrit Langelier stond aan het begin van een molenaarstak: zijn zoon Jan was de grootvader van minister H. Zeevalking (geb. 1924). Jan had een winkel, die nog bestaat als manufacturenzaak in Hengelo. In het hotel waren respectievelijk Jan, Jan Hendrik, Jan Hendrik en Hendrik Willem actief.

Olde Meister

Op een groot inklapbaar 'drieklok' op zijn werkkamer heeft Ter Haar zijn familie fraai uitgewerkt. Via zijn grootmoeder, maar ook via een oud-oom en oud-tante komt hij bij Langelier terecht. Zijn overgrootvader was de 'olde meester', Gerhard Christiaan ter Haar, schoolhoofd in Hengelo, naar wie

◆ Hotel Langelier in Hengelo. (Foto Ron Nagtzaam)

de boerderij van Theunissen 't Meestershuus in Varsel genoemd is (Wortels van 11 jan. 1997). De man kwam uit een echte onderwijzersfamilie. De olde meester, die vanaf het meistersbenksken bij de kerk openbare berichten afzaf, had twaalf kinderen. Een dochter (1859-1949) had tyfus, die haar hersenen aantastte. Hoewel ongehuwd kreeg ze een kind, dat haar werd ontnomen en dat in Rotterdam opgroeide. Zelf kwam ze in een instelling in Brummen terecht. Jack ter Haar: "Bijna stof voor een tragische roman: de geestelijk gehandicapte vrouw zat later altijd voor het raam om te kijken of haar man al kwam." Ter Haar probeert nu te traceren

waar het kind gebleven is en of er nog nazaten zijn. Bij de geboorte van een zevende zoon kreeg een gezin een toelage van koning Willem III, natuurlijk omdat die het leger wilde uitbouwen. Die zevende zoon (en het twaalfde kind) was Willem ter Haar (1873-1931), die naar de gulie koning voluit Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk werd genoemd. Hij werd later journalist in Batavia. De opa van Jack ter Haar, Gerrit, gehuwd met Heintje Langelier, ging als onderwijzer naar Zuid-Afrika en gaf les op boerderijen, waar kinderen uit een bepaald gebied bijeenkwamen. Te paard ging hij de boerderijen langs. Elke acht weken gaf hij een meerdaag-

se lesronde, waarvoor hij dan bleef logeren. Toen de Boerenoorlog uitbrak moest hij vluchten. Heintje Langelier, de herbergiersdochter uit Hengelo, nam de vlucht met haar kind Carel, de latere vader van Jack. Ze kreeg de raad mee om in het water te springen als ze in handen van inboorlingen dreigde te vallen. Je kunt nog beter worden verslonden door de krokodillen, zo was de redeniging. Maar ze bereikte veilig het zuiden en de boot naar Nederland, dezelfde waarmee Paul Kruger naar Nederland voer om Wilhelmina (vergeefs) troepen te vragen.

Carel ter Haar, de vader van Jack, was geoloog en ging de geschiedenis in als de ontdekkervan de Java-

mens bij Solo op Java rond 1930. Jack herinnert zich dat zijn vader er vanuit godsdienstige kringen lelijk op werd aangekeken, omdat de evolutiegedachte strijdig werd geacht met het scheppingsverhaal. Hij vond bij de beroemde schedel stenen werktuigen en de tand van een soort overwijn, dat naar hem de latijnse naam Suster-Hari kreeg. Jack werd geboren in Bandoeng en kwam in het hotelvak terecht. Niet zo verwonderlijk gezien de afkomst van zijn oma uit een echte hotelfamilie. Hij was onder andere directeur van het Badhotel in Domburg. In de familie van de genealoog zat ook de bekende dichter, schrijver en hoogleraar theologie Bernard ter Haar, die de aprilbeweging

van 1850 aanzwengelde. Hij zorgde met zijn petitie tegen het herstellen van de bisschoppelijke hiërarchie voor de val van de regering Thorbecke. De verbinding met de voorouders van de genealoog gaat zeven generaties terug.

Moeder is stamt zes generaties terug af van het bekende adelslacht Van Bentinck. Jack ter Haar wijst erop dat iedere Nederlander, als je twaalf generaties terugrekent, niet minder dan 4096 voorouders heeft. Gezien het feit dat Nederland in 1590 nog geen half miljoen inwoners had, moet het aantal familieleden binnen Nederland enorm groot zijn. "Dat realiseren zich maar weinig genealogen."